

SBA Fact Sheet 2010/11

NEDERLAND

De factsheet kort samengevat:

- ✓ Tussen 2003 en 2008 zijn in het Nederlandse mkb bijna 450 000 nieuwe banen ontstaan, een stijging met 2,4% per jaar (EU-gemiddelde: 1,7%)
- ✓ Het mkb presteert bijzonder goed op drie gebieden: 'Tweede kans', 'Denk eerst klein' en 'Internationalisering'
- ✓ In 2010 gaf Nederland op zeven van de tien SBA-gebieden de aanzet tot ingrijpende nieuwe beleidsmaatregelen

Small Business Act Factsheets¹

De Small Business Act (SBA) is het vlaggenschipinitiatief van de EU ter ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf (mkb).

Het doel van de jaarlijks geactualiseerde factsheets is een beter inzicht te verschaffen in recente trends en nationale beleidsmaatregelen ten aanzien van mkb-ondernemingen.

1. Mkb-ondernemingen in Nederland - basiscijfers

	Aantal ondernemingen			Werkgelegenheid			Toegevoegde waarde		
	Nederland	EU-27		Nederland	EU-27		Nederland	EU-27	
	Aantal	%	%	Aantal	%	%	Miljard €	%	%
Micro	518.490	89,5%	92,1%	1.604.421	30,0%	29,8%	64	19,5%	21,6%
Klein	50.349	8,7%	6,6%	1.183.282	22,1%	20,4%	66	20,2%	18,9%
Middelgroot	8.736	1,5%	1,1%	858.251	16,0%	16,8%	73	22,3%	17,9%
Mkb	577.575	99,7%	99,8%	3.645.954	68,2%	66,9%	204	62,0%	58,4%
Groot	1.605	0,3%	0,2%	1.703.734	31,8%	33,1%	125	38,0%	41,6%
Totaal	579.180	100,0%	100,0%	5.349.689	100,0%	100,0%	328	100,0%	100,0%

Ramingen voor 2010, gebaseerd op de herziene structurele bedrijfsstatistieken van Eurostat voor 2002-2007. De ramingen zijn afkomstig van Cambridge Econometrics. De cijfers hebben betrekking op de 'bedrijfseconomie', die industrie, bouw, handel en diensten omvat (NACE Rev. 1.1, secties C tot en met I, K). De cijfers hebben geen betrekking op landbouw-, bosbouw- of visserijondernemingen en evenmin op grotendeels niet-marktgerichte diensten zoals onderwijs en gezondheid. Het voordeel van het gebruik van Eurostat-gegevens is dat de statistieken van verschillende landen zijn geharmoniseerd en onderling vergelijkbaar zijn. Het nadeel is dat deze gegevens voor sommige landen kunnen afwijken van de door de nationale autoriteiten gepubliceerde gegevens.

Gemeten naar de omvang van de binnenlandse markt behoort Nederland tot de middelgrote landen in de EU. Qua structuur is de Nederlandse midden- en kleinbedrijfsector (mkb-sector), vergeleken met de EU-gemiddelden, evenwel enigszins scheefgetrokken in de richting van grotere mkb-ondernemingen en niet van micro-ondernemingen. Dat kleine en middelgrote ondernemingen er een betrekkelijk grotere rol spelen dan in de EU als geheel, kan komen doordat de van oudsher naar buiten en op handel gerichte economie van Nederland praktisch naar haar aard meebrengt dat vele mkb-ondernemingen buiten de nationale markt zijn geëxpandeerd. Er is een geringe tendens naar kleinere en middelgrote mkb-ondernemingen, ook gelet op het feit dat het gemiddelde aantal werkzame personen boven het EU-gemiddelde ligt (6,3 tegen 4,3 werkzame personen per mkb-onderneming). Anders gezegd, in Nederlandse mkb-ondernemingen zijn gemiddeld twee personen meer werkzaam dan in de gemiddelde mkb-onderneming in de EU.

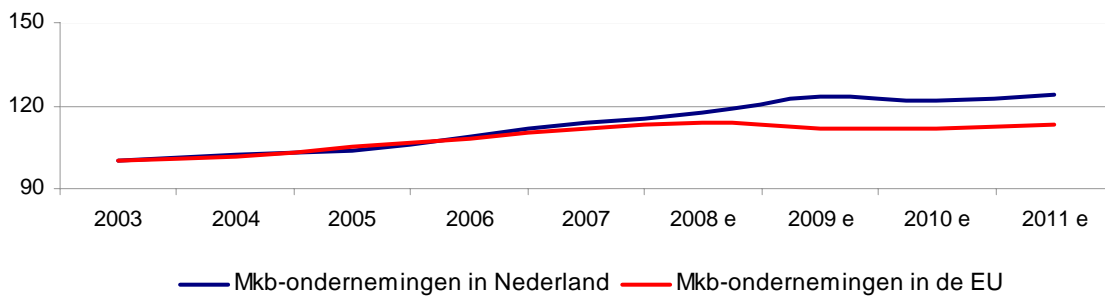
Opmerkelijk genoeg komt het feit dat Nederland een zeer sterk op dienstverlening gerichte economie heeft met een grote nadruk op handel, slechts ten dele tot uitdrukking in de Nederlandse mkb-statistiek, namelijk uitsluitend wat de werkgelegenheid betreft. Diensten en handel, die respectievelijk 48% en 22% van de Nederlandse mkb-sector (een gecombineerd aandeel van 70%) vertegenwoordigen, verschillen aanzienlijk van de EU-gemiddelden (37% en 27%, een gecombineerd totaal van 64%). De statistische trends sinds 2003 laten duidelijk de dynamische ontwikkeling van het Nederlandse mkb in de recente jaren zien. Op vrijwel alle punten, omvang van ondernemingen alsmede indicatoren als aantal ondernemingen, werkgelegenheid of toegevoegde waarde, scoort Nederland beter dan het EU-gemiddelde. Deze tendens is nog indrukwekkender tegen de achtergrond van een macro-economisch klimaat dat enigszins, maar niet heel erg veel, beter was dan dat van de EU als geheel. De dynamiek van deze tendens komt het best tot uitdrukking in de werkgelegenheidscijfers.

Tussen 2003 en 2008 zijn in het Nederlandse mkb 450 000 nieuwe banen ontstaan. Ten opzichte van de uitgangssituatie van iets meer dan 3 miljoen banen,

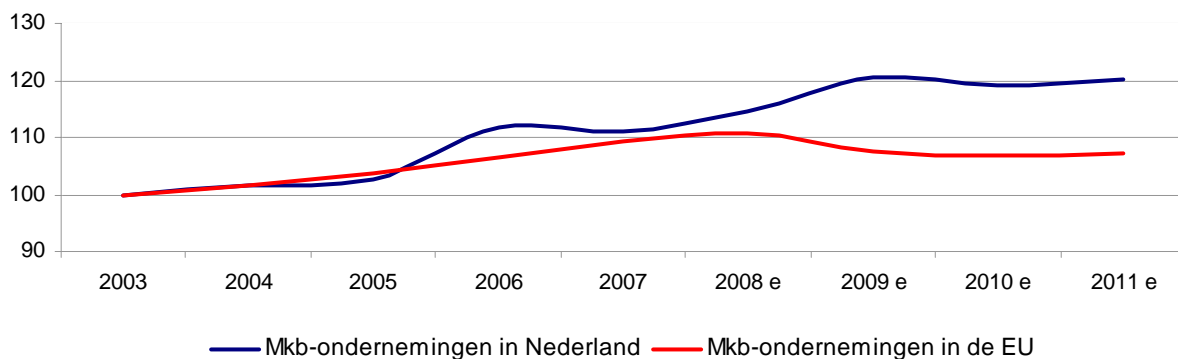
betekent dit een totale stijging met 14,6% of 2,4% op jaarbasis (EU-gemiddelden voor dezelfde periode 11,9% of 1,7% per jaar).

Mkb-trends in Nederland²

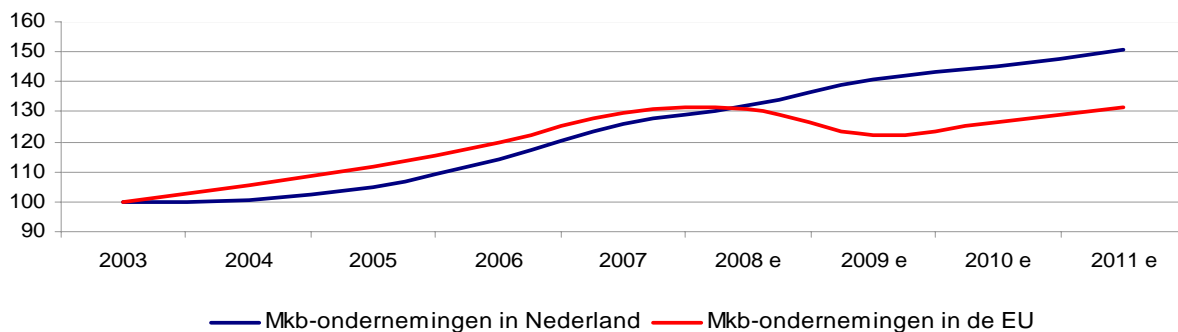
Aantal ondernemingen
(Index: 2003=100, ramingen vanaf 2008)

Werkgelegenheid in ondernemingen
(Index: 2003=100, ramingen vanaf 2008)

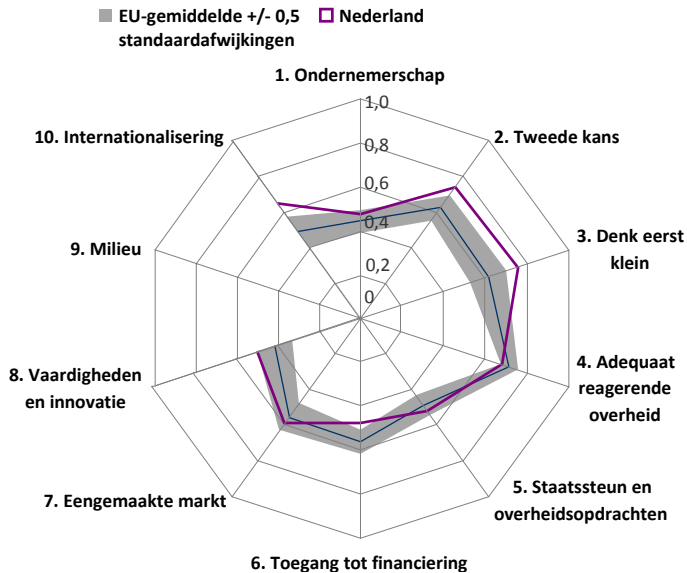

Toegevoegde waarde van ondernemingen
(Index: 2003=100, ramingen vanaf 2008)

2. Het SBA-profiel van Nederland

De prestaties van Nederland tegenover het EU-gemiddelde per SBA-gebied³

Het SBA-profiel voor Nederland ziet er goed uit. Het aantal SBA-gebieden waarop Nederland het thans beter doet dan het EU-gemiddelde, is drie keer groter dan het aantal gebieden waarop Nederland een achterstand heeft op de overige EU-landen. De gebieden waarop Nederland boven het EU-gemiddelde scoort, zijn 'Tweede kans', 'Denk eerst klein' en 'Internationalisering'. De omstandigheid dat Nederland bij 'Toegang tot financiering' minder dan gemiddeld scoort, moet worden gezien in de context van de recente financiële crisis en het feit dat veel andere lidstaten eveneens problemen op dit gebied ondervinden.

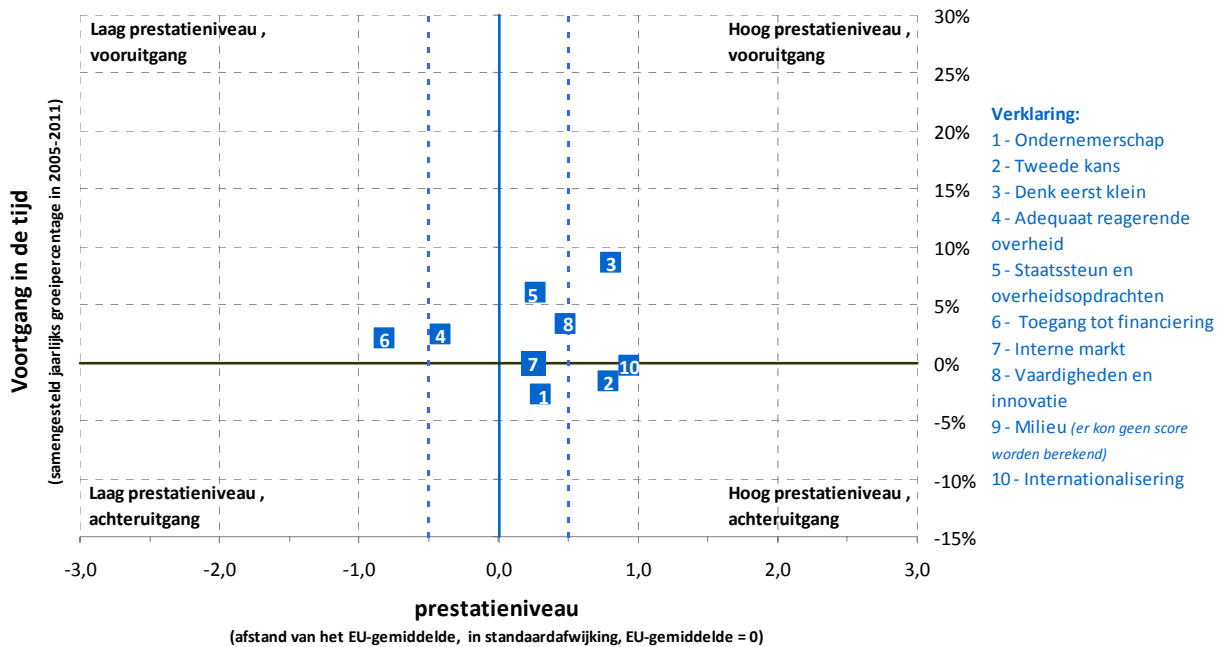
Bovendien komen de resultaten op twee van de vier gebieden waarop Nederland 'gemiddeld' scoort – 'Ondernemerschap', 'Interne markt', 'Staatssteun en overheidsopdrachten' en 'Vaardigheden en innovatie' – in feite dicht in de buurt van een 'bovengemiddelde' prestatie.

Opgemerkt moet worden dat er, zoals in alle overige lidstaten van de EU-27, wegens het ontbreken van gegevens geen gemiddelde score per gebied beschikbaar is voor gebied 9, 'Milieu'.

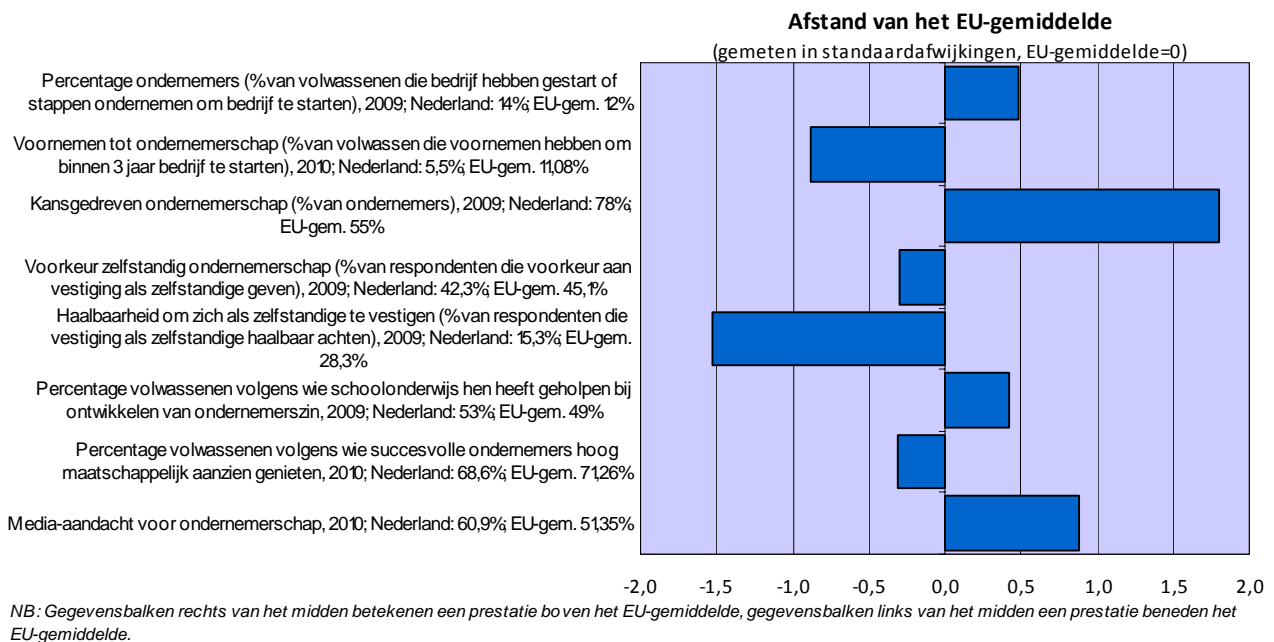
De ontwikkeling in de tijd, dat wil zeggen tijdens de periode 2005-2011, sluit aan bij dit bemoedigende beeld van de status-quo. De meeste SBA-gebieden (5) gaven een betere score te zien, en enkel twee gebieden, 'Ondernemerschap' en 'Tweede kans', behaalden enigszins slechtere resultaten in de tijd. De drie gebieden waarop de grootste vooruitgang is geboekt, zijn 'Denk eerst klein', 'Staatssteun en overheidsopdrachten' en 'Vaardigheden en innovatie', allemaal gebieden waarop Nederland reeds een gemiddelde of zelfs in EU-verband bovengemiddelde prestatie heeft geleverd.

Toegang tot financiering is het gebied dat zeer scherp in de gaten moet worden gehouden. De prestatie ligt beneden het gemiddelde en het nogal bescheiden samengestelde groeicijfer van 2% voor 2005-2011 duidt er niet op dat spoedig verbetering zal optreden. Beleidsmatig ondernam Nederland in 2010-2011 acties op alle SBA-gebieden, met uitzondering van 'Tweede kans', 'Milieu' en 'Internationalisering'.

SBA-prestatie: Status-quo en ontwikkeling tussen 2005 en 2011⁴

I. Ondernemerschap

De score voor 'Ondernemerschap' is in overeenstemming met het EU-gemiddelde. Hij grenst echter aan 'bovengemiddeld'. De twee indicatoren in dit hoofdstuk, die rechtstreeks de prestaties op het gebied van ondernemerschap en het percentage ondernemers meten, tonen aan dat Nederland kan vertrouwen op een solide

basis van ondernemers. Het percentage ondernemers ligt als zodanig enigszins boven het EU-gemiddelde, met 14% van de volwassenen, tegen 12% voor de EU. Belangrijker is dat het percentage ondernemers voor wie dit een eerste carrièrekeuze was ('kansgedreven'), in tegenstelling tot een standaardoplossing bij gebrek aan andere opties,

uitermate hoog is. Meer dan driekwart, namelijk 78%, van de Nederlandse ondernemers is kansgedreven, terwijl dit voor de EU in haar geheel maar 55% is. Dit cijfer, dat goed is voor de tweede plaats in de EU na het VK, is belangrijk omdat er aanwijzingen zijn dat kansgedreven bedrijven succesvoller en duurzamer zijn dan door noodzaak gedreven bedrijven. Tegen deze achtergrond is het enigszins raadselachtig dat betrekkelijk weinig respondenten in Nederland een vestiging als zelfstandige haalbaar achtten (15% vergeleken met 28% voor de EU) en werkelijk van plan zijn binnen de komende drie jaar hun eigen bedrijf op te starten (5,5% tegen 11% voor de EU). Ook de voorkeur om zich als zelfstandige te vestigen ligt slechts op hetzelfde niveau als het EU-gemiddelde en helt zelfs enigszins over naar benedengemiddeld.

Er zijn geen aanwijzingen dat de algemene maatschappelijke omgeving, zoals die bijvoorbeeld wordt gemeten op basis van de media-aandacht voor ondernemerschap, de rol van het schoolonderwijs bij de bevordering van een ondernemingszin en het maatschappelijke aanzien dat bij een succesvolle ondernemer hoort, deze uitkomsten kunnen verklaren, aangezien geen van de respectieve indicatoren een uitgesproken negatieve trend te zien gaf. In plaats daarvan blijkt dat in Nederland, meer dan in andere landen, ondernemerschap een weloverwogen keuze is en

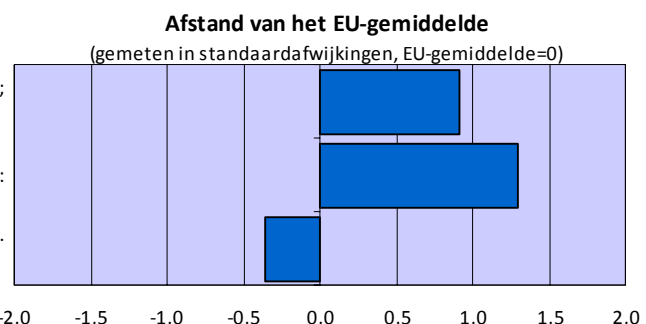
actief wordt nagestreefd door hen die dit als hun 'roeping' zien, terwijl zij die andere carrièrevoorkeuren hebben, deze optie niet met dezelfde mate van vastberadenheid nastreven.

Op beleidsniveau heeft Nederland in 2010 een aantal maatregelen getroffen om een gunstiger ondernemingsklimaat te scheppen. Met ingang van het belastingjaar 2011 is een nieuw belastingplan (Belastingplan 2011) van kracht geworden. Om het ondernemerschap in Nederland aan te moedigen, is de vennootschapsbelasting voor het mkb voorgoed van 25,5% naar 20% verlaagd. Hierdoor wordt de winstgevendheid voor startende en kleine ondernemingen vergroot en komt er meer financiële armslag voor investeringen in kapitaalgoederen en innovatie.

Op basis van de coalitieovereenkomst heeft de nieuwe Nederlandse regering in 2010 de aanzet gegeven tot raadpleging van de sociale partners over ondernemerschap. Dit heeft geleid tot de nieuwe Geïntegreerde Ondernemersfaciliteit, die verschillende maatregelen bevat ter ondersteuning van succesvol ondernemerschap. Voorbeelden zijn vereenvoudigingsmaatregelen en de verlaging van de vennootschapsbelasting. Die zullen naar verwachting in 2011 en daarna worden uitgevoerd.

II. Tweede kans

- Tijd die nodig is om bedrijf te sluiten (in jaren), 2011; Nederland: 1,1; EU-gem. 1,98
- Kosten in verband met sluiten van bedrijf (kosten voor inning van schulden als % van boedelwaarde van schuldenaar), 2011; Nederland: 4%; EU-gem. 10,78%
- Mate van steun voor tweede kans, 2009; Nederland: 78%; EU-gem. 81%

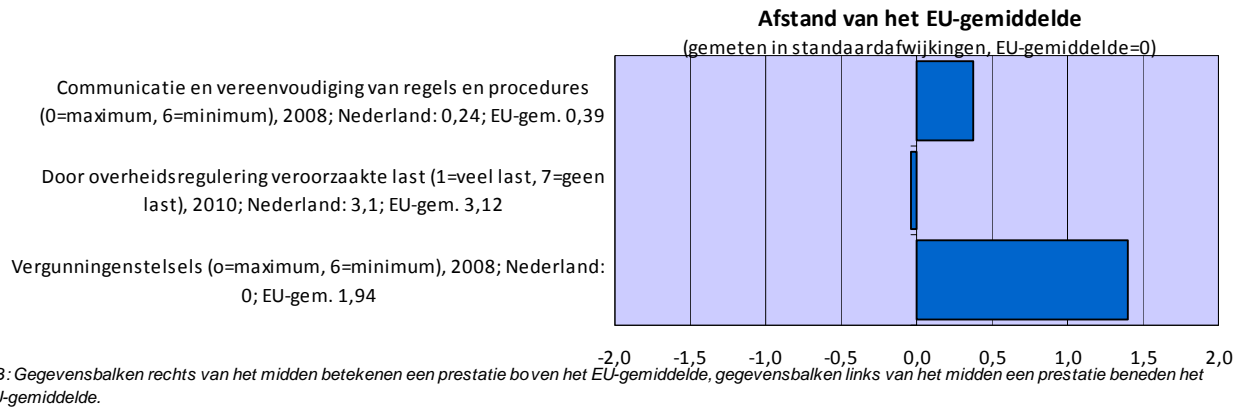
NB: Gegevensbalken rechts van het midden betekenen een prestatie boven het EU-gemiddelde, gegevensbalken links van het midden een prestatie beneden het EU-gemiddelde.

Op het gebied 'Tweede kans' presteert Nederland boven het EU-gemiddelde. Dit komt met name door gunstige voorwaarden wat de tijd en kosten betreft die nodig zijn om een bedrijf te sluiten, wat belangrijk is voor een snelle en ongecompliceerde herstart. Met 4% van de boedelwaarde van de schuldenaar zijn de kosten voor de

inning van schulden de op één na laagste in de EU, na die in het VK.

Wat beleidsinitiatieven betreft, zijn in 2010 of in het eerste kwartaal van 2011 op dit gebied geen belangrijke maatregelen gerapporteerd.

III. Denk eerst klein

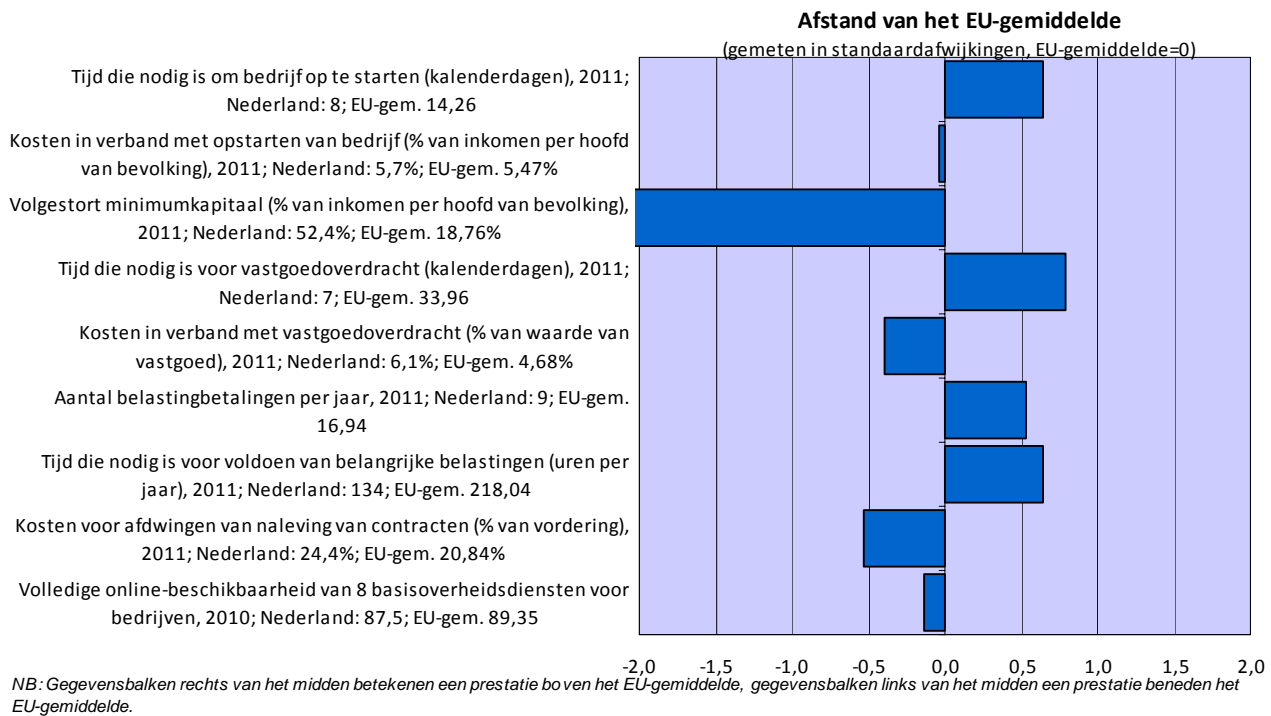

Ook voor 'Denk eerst klein' doet Nederland het beter dan het EU-gemiddelde. De voornaamste verklaring voor deze prestatie is het goede vergunningenstelsel. Nederland scoort hoog, samen met een kleine groep andere landen van de EU-27. De algemene beoordeling van ondernemers wat betreft de door overheidsregulering veroorzaakte last was gemiddeld vergeleken met de rest van de EU. In 2010 en aanvang 2011 werd een aantal relevante beleidsmaatregelen uitgevoerd om verdere vooruitgang op dit gebied aan te moedigen. Sinds 1 januari 2011 is de invoering van nieuwe of aangepaste wet- en regelgeving in Nederland alleen toegestaan op 1 januari, april, juli en oktober. Verwacht wordt dat dit de administratieve lasten voor kleine ondernemingen zal verlichten. In het kader van dezelfde maatregel is de

termijn voor uitvoering van nieuwe wet- en regelgeving vastgesteld op ten minste twee maanden teneinde bedrijven meer voorbereidingstijd te geven.

In 2011 wordt bovendien het Programma Regeldruk Bedrijven 2011-2015 uitgevoerd door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en andere ministeries, afhankelijk van het onderwerp. Dit programma omvat een heel pakket van maatregelen op het gebied van lonen, belastingen, opstarten van ondernemingen en vergunningen. Verwacht wordt dat de kosten en de administratieve lasten voor het mkb voor elk van de jaren 2011 en 2012 met 10% en voor 2013 en de jaren daarna met 5% per jaar zullen afnemen. Het verwachte effect is een jaarlijkse kostenverlaging van 742 miljoen euro.

IV. Adequat reagerende overheid

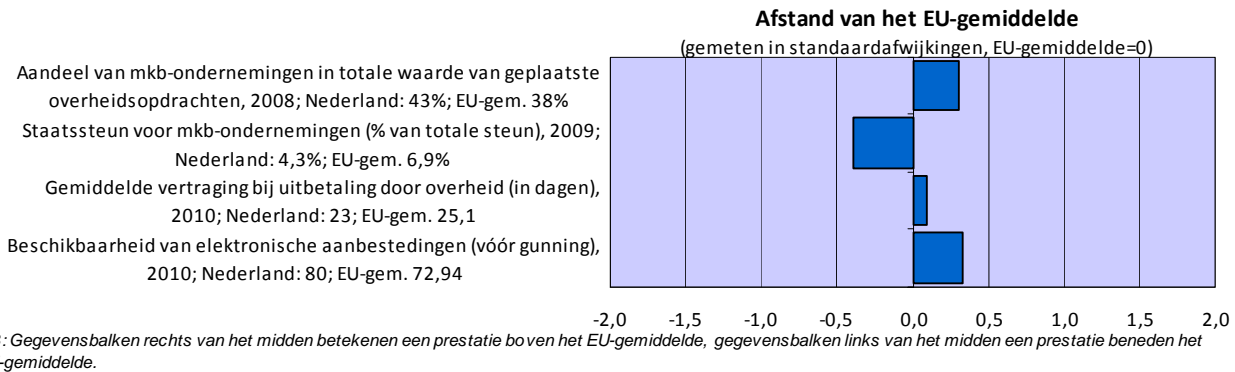

De totaalscore voor 'Adequat reagerende overheid' is 'gemiddeld' en dat eigenlijk maar net. De score voor Nederland ligt juist boven de drempel van een in EU-verband benedengemiddelde prestatie. De reden hiervoor is een nogal heterogeen prestatiepatroon over alle indicatoren in dit segment. Algemeen gesproken is het grote probleem dat de administratieve vereisten in Nederland snel in orde worden gebracht, maar tegen betrekkelijk hoge kosten. In feite tonen alle indicatoren die de tijd meten die nodig is om een procedure tot het einde te volgen (bijv. een bedrijf opstarten⁵, het vastgoed overdragen en de belasting voldoen) aan dat dit gemiddeld sneller dan elders in de EU kan geschieden. Zo duurt het in de EU gemiddeld 14 dagen om een bedrijf op te starten, in Nederland daarentegen maar acht. De positieve effecten worden evenwel ten dele ongedaan gemaakt door de hoge transactiekosten vergeleken met het EU-gemiddelde. Hoge kosten ontstaan doordat het minimumkapitaal dat voor de oprichting van een bedrijf moet worden volgestort, in Nederland gemiddeld bijna driemaal hoger is dan in de EU (52% van het inkomen per

hoofd van de bevolking tegen minder dan 19%). De gemiddelde prestatie wat betreft de online-beschikbaarheid van overheidsdiensten voor bedrijven draagt niet bij tot een gunstiger totaalbeeld voor 'Adequat reagerende overheid'.

Nederland heeft in 2010 een aantal beleidsmaatregelen getroffen ter verdere verbetering van het klimaat voor het mkb en verlichting van de administratieve lasten die het gevolg zijn van de interactie tussen het mkb en de overheid. Zo is in maart 2010 een maatregel geïmplementeerd voor de screening van de Dienstenrichtlijn voor ondernemingen in Nederland (Regeling Reikwijdte Dienstenwet). Deze maatregel omvat alle vergunningen en vereisten van overheidsinstanties en beroepsverenigingen. Hij is gebaseerd op een uitgebreid onderzoek waarin de gehele Nederlandse wet- en regelgeving aan een screening is onderworpen in het licht van de Dienstenrichtlijn. Hierdoor zullen obstakels voor grensoverschrijdende dienstverlening, met name voor het mkb, uit de weg worden geruimd.

V. Staatssteun en overheidsopdrachten

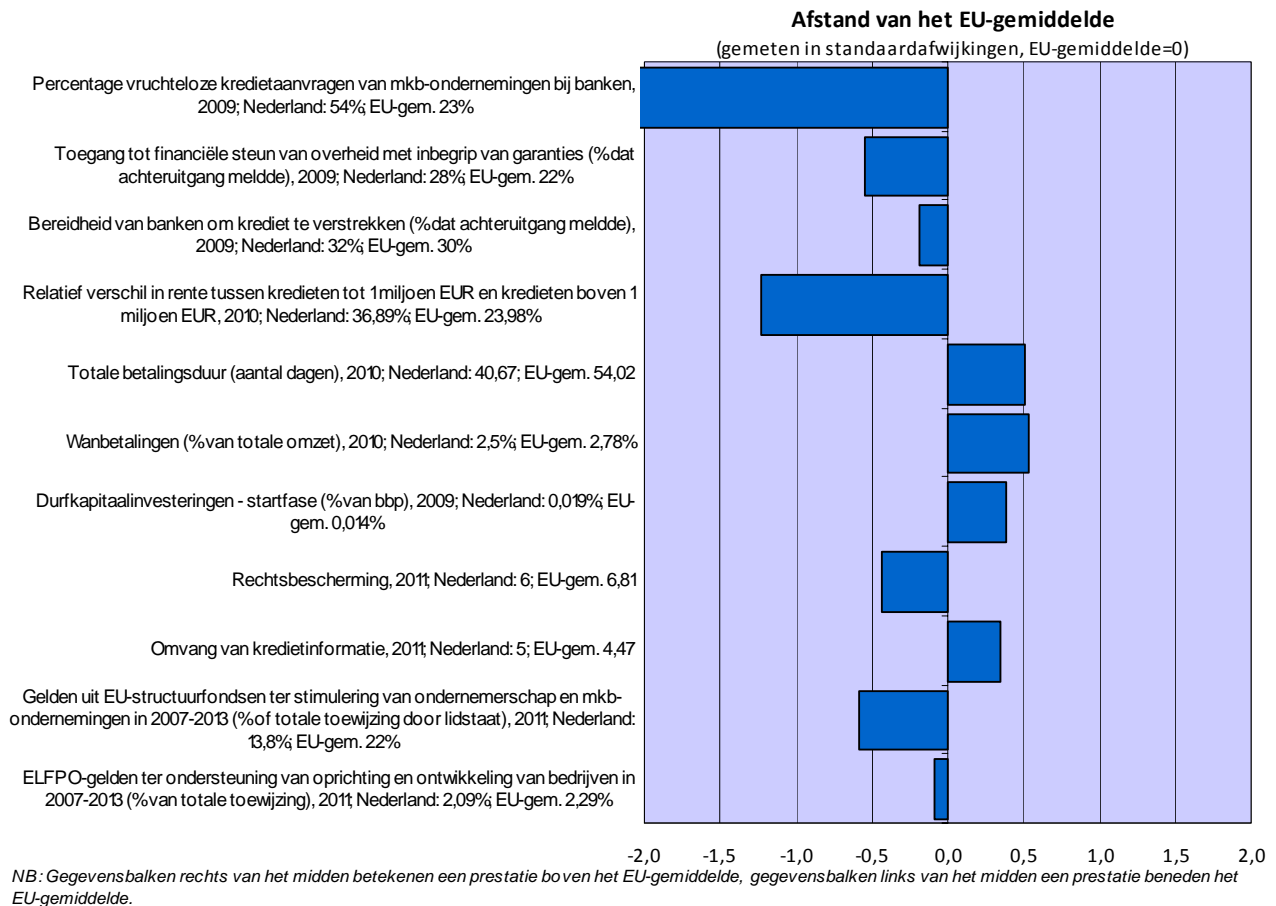
De totale gemiddelde score voor 'Staatssteun en overheidsopdrachten' is gelijk aan het gemiddelde en dit geldt ook voor alle individuele indicatoren in deze categorie. De drie indicatoren die de overheidsopdrachten meten, hellen evenwel alle naar de positieve, d.w.z. bovengemiddelde, kant over. Dit geldt met name voor het percentage van aan het mkb gegunde overheidsopdrachten, dat in Nederland bij 43% ligt, vergeleken met 38 % in de EU als geheel. Wat staatssteun betreft, tendeert de gemiddelde prestatie echter naar benedengemiddeld. Slechts 4,3% van de staatssteun is in Nederland bestemd voor het mkb, tegen gemiddeld 6,9 % in de EU. Het resultaat inzake staatssteun doet enigszins afbreuk aan het in het algemeen positieve beeld met betrekking tot overheidsopdrachten.

Beleidsmatig heeft de regering reeds een aantal maatregelen op dit gebied genomen en plant zij verdere stappen. Sinds 21 februari 2011 zijn de eerste gebruikers (aanbestedende diensten) ermee begonnen hun aankondigingen van opdracht te publiceren op TenderNed, het nationale systeem voor elektronisch aanbesteden in Nederland. De attenderingsservice van

TenderNed stelt potentiële opdrachtnemers in staat om op basis van hun profiel automatisch op de hoogte te worden gehouden van gepubliceerde aankondigingen. Na de zomer van 2011 is een nationale uitrol van dit systeem gepland.

Ook de Aanbestedingswet 2011 is van belang, nu daarin verscheidene maatregelen voor het verbeteren en standaardiseren van het aanbestedingsproces zijn vastgelegd. De oorspronkelijk voor de zomer van 2011 geplande implementatie van die wet wordt nu wellicht uitgesteld tot het einde van het jaar. De wet verschaft ondernemers goede mogelijkheden om een eerlijke opdracht in de wacht te slepen en stelt voorts de regering in staat om op transparante en doeltreffende wijze de beste waar voor haar geld te krijgen. De regering plaatst jaarlijks opdrachten voor rond 57,5 miljard euro. De Aanbestedingswet zal naar verwachting de administratieve lasten voor ondernemingen verlichten en een besparing opleveren van ongeveer 69,2 miljoen euro, of 9,3 % van de totale administratieve kosten voor overheidsopdrachten.

VI. Toegang tot financiering

'Toegang tot financiering' is het enige gebied waarop Nederland enigszins achterloopt bij het EU-gemiddelde. Een blik op de individuele indicatoren leert dat dit grotendeels te wijten is aan het gebrek aan kredietfinanciering door particuliere banken. De indicatoren die dit gebied meten, geven zonder uitzondering een negatieve tendens te zien. Het meest extreme voorbeeld hiervan is het percentage vruchteloze kredietaanvragen van mkb-ondernemingen bij banken. Voor Nederland was dit zowat tweemaal zo hoog als het EU-gemiddelde (54 % tegen 23 %). Bovendien betalen mkb-ondernemingen die een krediet van 1 miljoen euro of minder weten te verkrijgen, een veel hogere rente dan vergelijkbare ondernemingen elders in de EU. De marge tussen de twee tarieven – voor kleine kredieten vergeleken met die van 1 miljoen euro of meer – bedroeg 37%, tegen minder dan 24% voor de EU in het algemeen. Dit beeld wordt deels rechtgetrokken door andere financieringsgebieden, die een positiever beeld laten zien. De betrekkelijk korte betalingstermijnen (in Nederland gemiddeld bijna twee weken korter in vergelijking met het

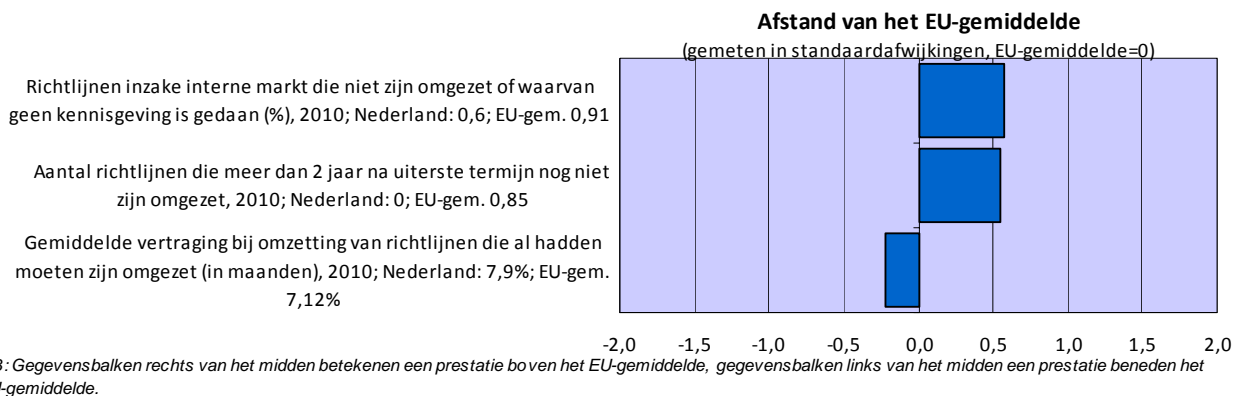
EU-gemiddelde) komen de cashflow van mkb-ondernemingen ten goede. Het percentage investeringen in durfkapitaal volgt eveneens het EU-gemiddelde en helt zelfs over naar bovengemiddeld. Ook de indicatoren die de institutionele opzet van de financiële markten meten – 'rechtsbescherming' en 'omvang van kredietinformatie' – zijn min of meer in overeenstemming met de rest van de EU.

De regering heeft een aantal beleidsmaatregelen getroffen om de problemen op dit gebied, met inbegrip van de toegang tot kredieten, het hoofd te bieden. Zo heeft de Stichting Microkrediet Nederland Credits (een samenwerkingsverband tussen de grote banken, het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) in oktober 2010 een stap voorwaarts gezet door 30 miljoen euro aan te trekken voor de microfinanciering van startende ondernemingen en mkb-ondernemingen met kredieten tot maximaal 35 000 euro. Hierdoor zullen naar verwachting 1 500 kleine en startende ondernemingen kunnen worden gefinancierd. In

2010 heeft de Stichting Microfinanciering en Ondernemerschap Nederland ook de website 'Eigen baas' (www.eigenbaas.nl) gelanceerd. Startende ondernemingen wordt niet alleen via de website informatie, coaching en advies aangeboden, maar ook via

een netwerk van meer dan 30 ondernemerspunten waar starters terecht kunnen voor advies over het opstellen van een ondernemingsplan, het verkrijgen van een krediet en tal van andere kwesties. Tussen dit initiatief en microkredietverstrekker Qredits bestaan nauwe banden.

VII. Interne markt

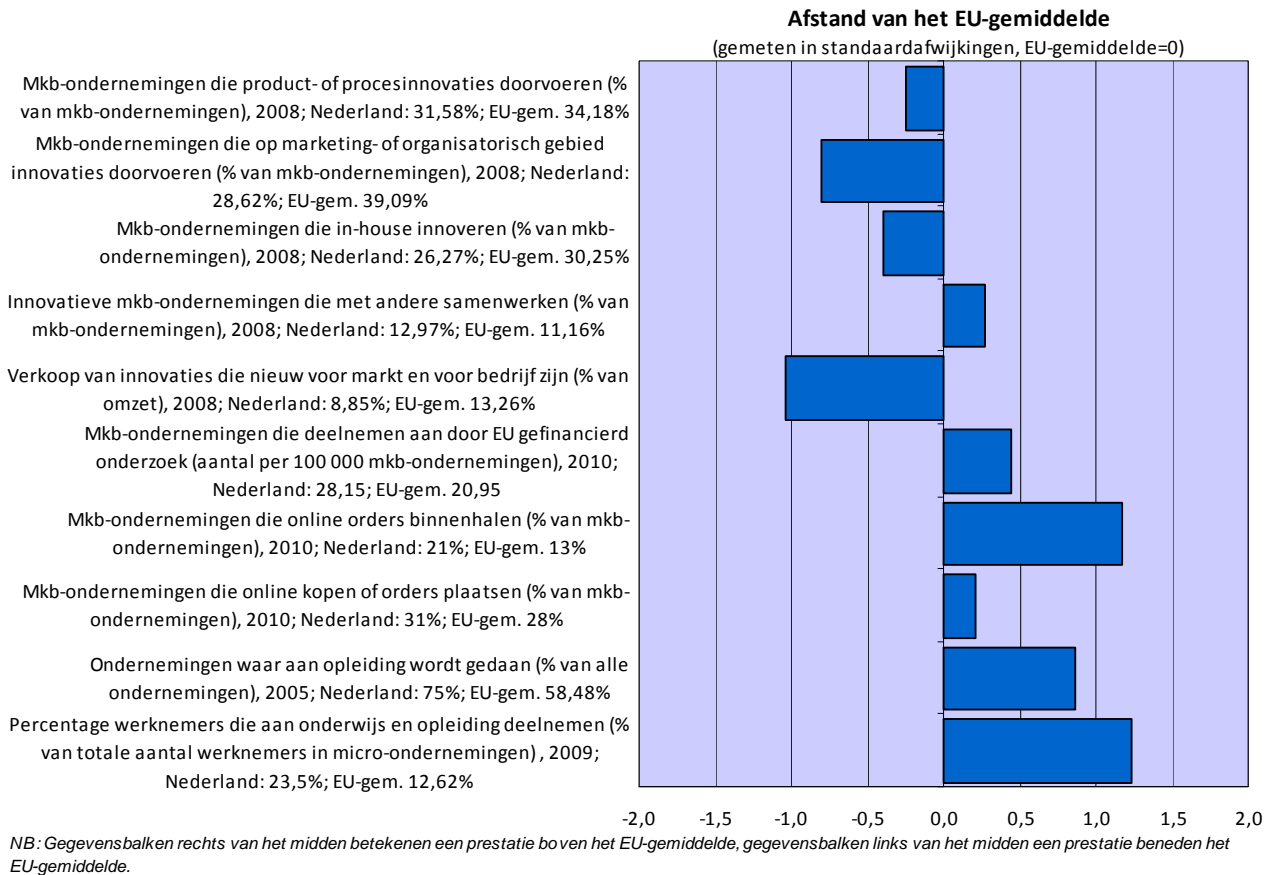
Wat de 'Interne markt' betreft, presteert Nederland op één lijn met het EU-gemiddelde. Het Nederlandse profiel op dit gebied geeft, in tegenstelling tot dat van andere landen, enkel de beleidsindicatoren weer die de recente staat van dienst van Nederland beschrijven waar het erom gaat te waarborgen dat Europese regels in nationaal recht worden omgezet. Opmerkelijk is dat geen richtlijn meer dan twee jaar te laat in nationaal recht werd omgezet. Het Nederlandse profiel op dit gebied is minder uitgebreid dan dat van andere lidstaten, aangezien het geen aandacht besteedt aan gegevens over de handelsprestaties van de mkb-ondernemingen.

Op beleidsvlak is in 2010 ter ondersteuning van de uitvoering van de Dienstenwet 2009 de website www.antwoordvoorbedrijven.nl in het leven geroepen voor het verstrekken van informatie en het faciliteren van mogelijkheden voor ondernemingen om diensten in

andere lidstaten te verrichten. De site fungeert als één loket waar ondernemingen informatie kunnen vinden en de nodige vergunningen online kunnen aanvragen. Hoewel dit systeem voor buitenlandse bedrijven was opgezet, kunnen Nederlandse mkb-bedrijven eveneens aanmerkelijk profiteren van deze digitale overheidsomgeving.

In januari 2011 heeft het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie eveneens het startsein gegeven voor de website Meldpunt Handelsbelemmeringen. Bedrijven die oneerlijke concurrentie ondervinden in lidstaten van de EU of in landen buiten de EU, zoals illegale staatssteun of discriminatie bij aanbestedingsprocedures, kunnen dat via deze website melden bij de overheid. Verschillende overheidsorganisaties zullen dan trachten langs juridische of diplomatieke weg gelijke voorwaarden voor deze ondernemingen te creëren.

VIII. Vaardigheden en innovatie

De totale score voor 'Vaardigheden en innovatie' ligt boven het EU-gemiddelde. Achter het positieve resultaat op een geaggregeerd niveau gaan echter enkele specifieke problemen schuil. De kernindicatoren die de innovatiecapaciteit meten, het percentage mkb-ondernemingen die in-house innoveren, het percentage mkb-ondernemingen die product- of procesinnovaties doorvoeren of op organisatorisch gebied innoveren, of het percentage verkoop van innovaties die nieuw voor de markt/het bedrijf zijn, vertonen bijna allemaal een tendens naar benedengemiddeld. Op die punten wordt derhalve ofwel onder het EU-gemiddelde gepresteerd, ofwel, indien de prestatie op één lijn met het gemiddelde ligt, eerder in de buurt van de lagere dan de hogere notering. Er zijn ook enkele opvallende cijfers. Vergeleken met het EU-gemiddelde zijn er in Nederland minder mkb-ondernemingen die op marketing- of organisatorisch gebied innovaties doorvoeren, 29% tegen 39%. Ook het percentage verkoop van innovaties die nieuw voor de markt of nieuw voor het bedrijf zijn, lag in de EU in haar geheel (13,3%) rond 50% hoger dan in Nederland (8,9%). Dit wordt ten dele goedgemaakt door enkele

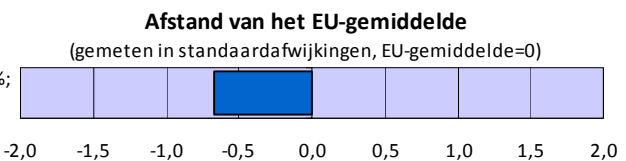
bovengemiddelde resultaten wanneer de indicatoren de innovatie op een meer indirecte wijze meten. Dit wordt geïllustreerd door het percentage mkb-ondernemingen die aan door de EU gefinancierde onderzoeksprojecten deelnemen en de mate waarin zij onlinehandel drijven. Reeds meer dan een vijfde van alle mkb-ondernemingen haalt online orders binnen, 21% tegen 13% gemiddeld voor de EU. De meest opmerkelijke prestatie geven twee opleidingsindicatoren in deze categorie te zien: het percentage ondernemingen waar aan opleiding wordt gedaan en het percentage werknemers die aan onderwijs en opleiding deelnemen. Nederland ligt ver voor op het EU-gemiddelde. Nederland is met een percentage van 75% van alle ondernemingen waar aan opleiding wordt gedaan, in feite een van de best presterende landen in de EU. De Nederlandse regering heeft de situatie in deze sector verder geconsolideerd. In mei 2010 is het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie een driejarig Valorisatieprogramma gestart. Dit omvat een reeks maatregelen om de beschikbare, publiek gefinancierde kennis en knowhow binnen universiteiten te benutten als grondslag voor innovatie en

productontwikkeling voor meer economische valorisatie door particuliere bedrijven. Het is gericht op het stimuleren van ondernemerszin en ondernemersvaardigheden op universiteiten, het doorlichten van de beschikbare knowhow op commerciële mogelijkheden, het coachen van academische starters en het bekostigen van

haalbaarheidsstudies. Het programma beschikt over een budget van 80 miljoen euro voor drie jaar, waaruit valorisatie-initiatieven voor 50% worden gefinancierd. Het programma richt zich op alle kennisdomeinen, waaronder de creatieve sector en maatschappelijke gebieden als zorg en veiligheid.

IX. Milieu

Innovaties die milieuvordelen opleveren, 2008; Nederland: 0,03%;
EU-gem. 0,04%

NB: Gegevensbalken rechts van het midden betekenen een prestatie boven het EU-gemiddelde, gegevensbalken links van het midden een prestatie beneden het EU-gemiddelde.

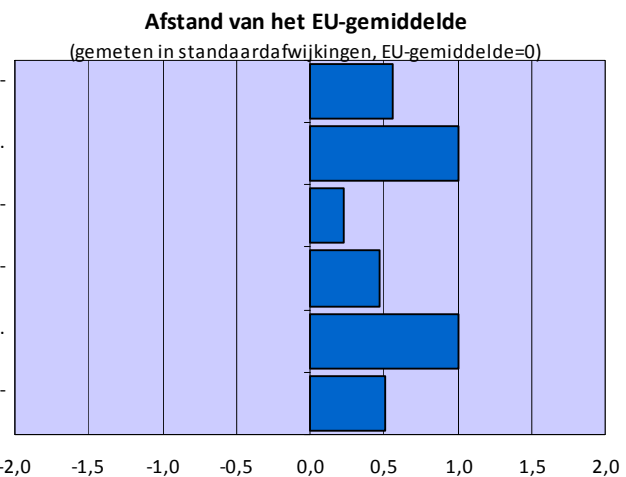
Voor 'Milieu' is maar één indicator beschikbaar, te weten het percentage kleine of middelgrote ondernemingen die innovaties produceren die de onderneming en/of eindgebruiker milieuvordelen bieden.

Derhalve kunnen op deze grondslag geen algemene conclusies worden getrokken.

In 2010 of in het eerste kwartaal van 2011 zijn op dit gebied geen belangrijke maatregelen gerapporteerd.

X. Internationalisering

Kosten in verband met invoer (in USD), 2011; Nederland: 942; EU-gem. 1097,64
Tijd die nodig is voor invoer (in dagen), 2011; Nederland: 6; EU-gem. 12,35
Aantal documenten dat nodig is voor invoer, 2011; Nederland: 5; EU-gem. 5,35
Kosten in verband met uitvoer (in USD), 2011; Nederland: 895; EU-gem. 1043,46
Tijd die nodig is voor uitvoer (in dagen), 2011; Nederland: 6; EU-gem. 11,71
Aantal documenten dat nodig is voor uitvoer, 2011; Nederland: 4; EU-gem. 4,5

NB: Gegevensbalken rechts van het midden betekenen een prestatie boven het EU-gemiddelde, gegevensbalken links van het midden een prestatie beneden het EU-gemiddelde.

Wat 'Internationalisering' betreft, scoort Nederland beter dan het EU-gemiddelde. De voornaamste reden is de geringe tijd die nodig is om handelsgerelateerde administratieve procedures af te ronden. Uitvoer van of invoer naar Nederland vergt qua tijd derhalve maar ongeveer de helft van het EU-gemiddelde. In beide gevallen winnen Nederlandse ondernemingen een week in verhouding tot vergelijkbare ondernemingen in de EU. Dit kan worden toegeschreven aan het feit dat Nederlandse mkb-ondernemingen minder papierwerk te doen hebben, gemeten naar het aantal documenten dat voor in- of uitvoer is vereist. Dit sluit aan bij wat voor 'Interne markt'

en 'Adequaat reagerende overheid' is vastgesteld. De administratiekosten lijken evenwel minder belastend te zijn dan met soortgelijke indicatoren is vastgesteld op de twee andere gebieden, waarop Nederland eveneens boven het EU-gemiddelde ligt, dat wil zeggen een gunstiger ondernemersklimaat biedt.

Jammer genoeg waren geen indicatoren beschikbaar die de actuele handelsprestaties van Nederlandse mkb-ondernemingen ten opzichte van overzeese markten buiten de EU meten. Wat het beleid betreft zijn in 2010 of in het eerste kwartaal van 2011 op dit gebied geen belangrijke maatregelen gerapporteerd.

3. Praktijk voorbeelden

Om de inspanningen van de overheid ter ondersteuning van het mkb te illustreren, omvat de statistische informatie in deze factsheet een praktijk voorbeeld van in mkb-beleid.

*'Eigen baas' – Essentiële diensten voor starters: 'Eigen baas' (www.eigenbaas.nl) wordt beschouwd als een goed praktijk voorbeeld, aangezien dit initiatief een zeer grote meerwaarde voor startende ondernemingen heeft. Het fungeert als een nationaal aanspreekpunt voor iedereen die een bedrijf wil opstarten, maar niet goed weet hoe zijn of haar gedachten in een ondernemingsplan om te zetten en hoe met succes een krediet aan te vragen. Aan ondernemers worden de volgende diensten aangeboden: **advies** vóór de start van een bedrijf, **microfinanciering** in samenwerking met Qredits en **coaching** na de start van het bedrijf. Deze geïntegreerde dienstverlening verhoogt de kansen op een succesvolle start aanzienlijk. Naast de website en de centrale organisatie heeft de Stichting Microfinanciering en Ondernemerschap Nederland eveneens een nationaal netwerk opgezet van meer dan 30 ondernemerspunten, waar ondernemers terecht kunnen voor advies en coaching. Dit is een goed voorbeeld van hoe de ene maatregel het welslagen van een andere maatregel in de hand kan werken. Dankzij de inbreng van Eigen baas heeft de Qredits-maatregel al ruim meer dan 1 000 startende ondernemingen gefinancierd en de Microfinance Good Practices Europe Award 2009-2010 in de wacht gesleept.*

Over de SBA-factsheets

De Small Business Act (SBA)-factsheets worden opgesteld door het DG Ondernemingen en industrie als onderdeel van het Prestatieoverzicht van mkb's/kmo's (SPR), dat zijn belangrijkste instrument is voor de economische analyse van problemen van het mkb. Zij bevatten de recentste statistische en beleidsinformatie over de 27 EU-lidstaten en nog 10 andere niet-lidstaten die ook bijdragen tot het [Kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie](#) (CIP) van de EU. De factsheets – die jaarlijks worden opgesteld – zijn een hulpmiddel om de beschikbare informatie te organiseren teneinde de analyse van het mkb-beleid te vergemakkelijken en de implementatie van de SBA te monitoren. Zij documenteren de status-quo en de vooruitgang. Zij bevatten geen beoordeling van het beleid van de lidstaat, maar moeten worden beschouwd als een extra informatiebron die bedoeld is om de op de praktijk gebaseerde beleidsvorming te verbeteren. Zo worden in de factsheets bijvoorbeeld alleen die beleidsmaatregelen vermeld die door lokale deskundigen op het gebied van mkb-beleid relevant worden geacht. Niet alle maatregelen die een overheid tijdens de referentieperiode heeft genomen, worden of kunnen worden weergegeven. U vindt meer beleidsinformatie in een database die toegankelijk is vanaf de SPR-website. Raadpleeg hiervoor de eindnoten op de volgende pagina.

Voor meer informatie

Prestatieoverzicht van mkb's/kmo's:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm

Small Business Act:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/index_en.htm

Europees portaal voor kleine en middelgrote ondernemingen:

http://ec.europa.eu/small-business/index_nl.htm

Entr-SPR@ec.europa.eu

¹ De SBA-factsheets 2010-2011 hebben aanzienlijk baat gehad bij de inbreng van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (JRC) van de Europese Commissie te Ispra (Italië). Het JRC heeft de methodologische aanpak, de statistische verwerking van de gegevensreeks en de visuele presentatie van de gegevens aanzienlijk verbeterd.

² De drie grafieken hieronder laten de ontwikkeling in de tijd voor de variabelen zien. Zij betreffen de waarden van de indexcijfers voor de jaren vanaf 2003, met een waarde van '100' voor het basisjaar 2003. Vanaf 2008 laten de grafieken ramingen van de ontwikkeling in de tijd zien die zijn gebaseerd op de cijfers voor 2003-2007 van de structurele bedrijfsstatistiek van Eurostat. De ramingen zijn afkomstig van Cambridge Econometrics. De cijfers hebben betrekking op de 'bedrijfseconomie', die industrie, bouw, handel en diensten omvat (NACE Rev. 1.1, secties C tot en met I, K). De cijfers hebben geen betrekking op landbouw-, bosbouw- of visserijondernemingen en evenmin op grotendeels niet-marktgerichte diensten zoals onderwijs en gezondheid. Voor een gedetailleerde uiteenzetting van de methodologie zie http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm

³ Het SBA-radardiagram geeft voor de verschillende SBA-gebieden een grafische voorstelling van de relatieve positie van een individueel land ten opzichte van het EU-gemiddelde. De afzonderlijke waarden vertegenwoordigen gemiddelden van alle beschikbare indicatoren voor dit gebied. De schaal gaat van '0' (minimum of 'slechtste van de EU-27') tot '1' (maximum of 'beste van de EU-27'). Het EU-gemiddelde ligt tussen die uitersten en is weergegeven door de grijze band in het diagram. Wegens het ontbreken van gegevens is voor beginsel 9 ('milieu') voor geen enkel land het gemiddelde per gebied weergegeven.

⁴ Het kwadrantendiagram combineert twee reeksen gegevens: in de eerste plaats toont het de status-quo-prestatie die is gebaseerd op gegevens voor de meest recente beschikbare jaren. Deze informatie is afgezet op de X-as en wordt gemeten in standaardafwijkingen van het gewone, niet-gewogen rekenkundige gemiddelde voor de EU-27. Het EU-gemiddelde beweegt zich in het gebied tussen de twee verticale stippellijnen. In de tweede plaats laat het diagram de voortgang in de tijd zien, dat wil zeggen de gemiddelde jaarlijkse groeicijfers voor de periode 2005-2011. De groeicijfers zijn die van de individuele indicatoren waaruit de verschillende gemiddelden per SBA-gebied zijn opgebouwd. Derhalve levert de positie van een specifiek gemiddelde per SBA-gebied in een van de vier kwadranten niet alleen status-quo-informatie op over de plaats die het land op dit SBA-gebied inneemt vergeleken met de rest van de EU op een bepaald tijdstip, maar ook over de omvang van de in de periode 2005-2011 geboekte vooruitgang.

⁵ De opstartindicatoren zijn gebaseerd op gegevens van de Wereldbank. Voor methodologische details zie het rapport Doing Business 2011 op <http://www.doingbusiness.org/>. Opgemerkt moet worden dat de bevindingen in dit rapport verschillen van de desbetreffende cijfers die via zelfrapportage rechtstreeks van de lidstaten zijn verkregen en volgens welke er in 2010 vier dagen en 84 euro nodig waren voor het opstarten van een bedrijf. Zie voor nadere bijzonderheden http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/start-up-procedures/index_en.htm